
Bakalarz Radzyński 2016

Radzyński Rocznik Humanistyczny 15, 339-341

2017

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Bakałarz Radzyński 2016

W ostatniej edycji konkursu Bakałarz Radzyński nominowano następujące publikacje:

1. Agnieszka Gątarczyk, *Uwłaszczenie chłopów*, [w:] *Ziemia radzyńska 1864-1918*, Radzyń Podlaski 2016.
2. Artur Górak, Krzysztof Latawiec, *Administracja rosyjska powiatu radzyńskiego (1867-1918)*, [w:] *Ziemia radzyńska 1864-1918*, Radzyń Podlaski 2016.
3. Jadwiga Jonasz, *Dzieje Brzostówca i okolic*, t. II, Radzyń Podlaski 2016.
4. Joanna Kowalik-Bylicka, *Dobra ziemskie Radzyń. Historia majątku od XVIII do XX w.*, Lublin 2016.
5. Szczepan Kalinowski, *Rola administracji w propagowaniu legendy Józefa Piłsudskiego w powiecie radzyńskim*, „Radzyński Rocznik Humanistyczny”, t. 14, 2016, s. 161-195.
6. Andrzej Szabaciuk, *Konwersja byłych Unitów na Katolicyzm*, [w:] *Ziemia radzyńska 1864-1918*, Radzyń Podlaski 2016.

UZASADNIENIA

Pierwsze miejsce i tytuł Bakałarza Radzyńskiego 2016 – Joanna Kowalik-Bylicka, *Dobra ziemskie Radzyń. Historia majątku od XVIII do XX w.*, Lublin 2016.

Książka dr Joanny Kowalik-Bylickiej jest ukoronowaniem jej wieloletnich badań zarówno nad majątkiem jak i właścicielami dóbr radzyńskich. To monumentalne dzieło powstało w oparciu o niemal wszystkie dostępne źródła, na podstawie których autorka przedstawiła bogatą historię właścicieli Radzyna jak ich aktywności społeczno-gospodarczej na przestrzeni nie tylko tytułowych niespełna 300 lat, ale rów-

niez wcześniejszych, dzięki czemu z pracy wyłania się pełny obraz dóbr i ich losów zmieniających się pod wpływem wydarzeń historycznych. Pracę cechuje niezwykła szczegółowość faktów i starannie przemyślany podział na rozdziały, który kieruje czytelnika bezpośrednio na interesujące go kwestie. Poznajemy nie tylko genezę dóbr, ich opis, czyli charakterystykę w posiadaniu kolejnych właścicieli, ale też zarządzanie nimi i zmiany związane z reformami włościańskimi, szczególnie uwłaszczeniem chłopów aż po zagładę świata ziemiańskiego w „mieście przy pałacu”. Dociekliwy badacz znajdzie w książce wiele dat i nazwisk osób pochodzących nie tylko z kręgu rodziny właściciela, ale też zwykłych pracowników czy służby, co bardzo podnosi wartość tej książki dla mieszkańców Radzyna. Poważny naukowy charakter tej pozycji łągodzi język narracji autorki, który jest dużym plusem dla całokształtu tej pozycji.

Miejsce 2 – Andrzej Szabaciuk, *Konwersja byłych Unitów na Katolicyzm*, [w:] *Ziemia radzyńska 1864-1918*, s. 189-206, Radzyń Podlaski 2016.

Autor artykułem tym doskonale wpisał się w 143 rocznicę męczeństwa Unitów Podlaskich i 20. rocznicę ich beatyfikacji. Tematyka konwersji, czyli przejścia unitów ze swego wyznania na wyznanie rzymskokatolickie po ogłoszeniu ukazu tolerancyjnego w 1905 r. Męczeństwo unitów za wiarę na Podlasiu jest bardzo znane, natomiast zagadnienie konwersji nie. W oparciu o dostępne źródła i krytyczną ich ocenę, ze względu na olbrzymie fałszerstwo administracji carskiej w tym temacie, autor stara się nakreślić nie tylko statystycznie realną sytuację Unitów, ale też ich codzienne życie, przez co wywołuje u czytelnika wręcz emocjonalne reakcje. Podkreślanie, że powiat radzyński był wyróżniającym się jeśli chodzi o kwestie unickie w ówczesnym Królestwie Polskim umiejscawia nas w centrum ówczesnych wydarzeń. Artykuł cechuje prosty wywód, przystępny język, bogactwo źródeł, w tym wiele niepolских. Praca ta jest godna polecenia nauczycielom do wykorzystania w ramach uczenia historii regionalnej.

Miejsce 3 – Artur Górak, Krzysztof Łatawiec, *Administracja rosyjska powiatu radzyńskiego (1867-1918)*, [w:] *Ziemia radzyńska 1864-1918*, s. 2017-253, Radzyń Podlaski 2016.

W artykule tym wszystko jest nowe, ponieważ poza wiedzą, że pod zaborami w powiecie radzyńskim administracja rosyjska była, nic więcej o niej tak naprawdę nie wiedzieliśmy. Tak więc w tym przypadku można rzec, że „niemożliwe stało się

możliwe". A stało się to dzięki godnym podziwu zainteresowaniom autorów w temacie administracji. Zainteresowania te jak i wieloletnie badania oraz możliwość skorzystania z zasobów archiwów rosyjskich, które są tu kluczowe sprawiły, że autorzy z niezwykłą skrupulatnością odtworzyli w szczegółach nie tylko w pełni osobowy skład urzędników w miastach powiatu radzyńskiego, ale i rodzaje spraw, którymi oni się zajmowali, w odniesieniu do poszczególnych lat.

Poznajemy nie tylko ustrój gminy powiatu, ale przede wszystkim nigdzie nie spotkane w literaturze informacje dotyczące rosyjskich naczelników powiatu radzyńskiego, opis prac zarządu miejskiego, codzienne życie wsi i miasta, odwzorowania herbów Radzyna i powiatu radzyńskiego, działalność policji i żandarmerii, pobór rekruta, działalność poczty i telegrafu a także aneks z obsadą stanowisk urzędniczych w radzyńskim Zarządzie Powiatowym. Waleń cennych treści uzupełnionych interesującym materiałem ilustracyjnym podnosi język narracji, który pozwala z zainteresowaniem przebrnąć przez ten niełatwy temat.

Redakcja